

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Predigten und Predigtentwürfe aus Ettenheim - Cod. Ettenheim-Münster 209

[S.l.], 1654-1656

Unica 16ma pentecoste, querat ma mensis

[urn:nbn:de:bsz:31-118788](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-118788)

Porro et dulus et pulcherr, populi, in labore, et laboribus
Dives quibus in purpureo sedebat loco, laute vivere,
et nemine considerat, nunc ad ultimum flammis et in
extremis amantibus populi locum domat, va mi, amior.
Amor primus post regem, infidus, nescimus, exitum
in populi, in ipso suspendit, conuicio, et corpe, et ho
non, et ad ultimum radit. p. Liabti n. uolens, ut
pona ignis flamma delectur, et in alio feratur
ad flabelli nostri, et ueloci airtatione deprimat.
Et deus suus deprimat, ut et tollat, deus in seorsum, ut
luxuria erigat; Et contra, ut buclator est, qui seum
contendit amplectens, fert in sublime, ut in a pro,
ferat in terra, hic mundo nos et huc est deo ex
solit, ut uelociter de i. pitabz. sed unde haec Gal
latio orina, et damnosissime timor, et eo, q. quia no
luerit mandisse, et recordari se q. magis bono, et
deu benigna et poterna mona habere; si n. id diligenter
considerat, non ita inobediens; vado recte demostre
nes thivius, dea solit; quid si nobis pro uocant
dura uis, altera ad m. q. nos ad in barit ad adducere,
altera uero ad mundi huius gaudia et domonia, illam
potius, quae hanc eligere debere, ut plurimum, sentit.
quid Chrysippus de cal, audi; si huius in pena et
officia appetit, duos officio placere fingit, hoc tunc
pluribus, in et male, deo; Turba Romanorum praefo,
ad attende, q. et ab Adriano moreretur, ut laboribus
perent, et non ita eorum se q. o. p. et et, in d.
necesse est, ut q. alij in officio q. d. nobis, die q. de in
laboribus atarcat, se ad o. q. humiliter; Senecam
imitare dicuntur, qui officio doctus, ne superbia
sed leniter potius, quod d. m. se ad o. q. d. in d.
Moxit perarcha d. n. q. officio fungit in a. p. i.
et pugit, libi moritur, et alij in d. are in cho. i.
lectis q.

13.
phorog
et
publura
ny.

recte qd' b' diades negalopolis dicit, sponte sua Re-
 gna dimisit, considerans quod perualope et laboribus
 ad imperij Regimen; Octavianus Augustus, optorem,
 si que inueniret, cui huius regni committere possent, me-
 eo libentissime poliare, ut supra unceret; Dio
 et Chianus haec ob rorem, iuueni in maxima prosperitate
 Regna d' opus, neq' amplius sp'us, ut illud accepisset,
 s' oppidulum elegit sibi, in quo a Parba semoty habitaret.
 quia non egit Carolus quibus opus. post tota Victoria,
 terra namq' gloriosissima gestis: nonne s' in Ma nil
 recepit, relecta mundo p'p'ia, mortale vita mutauit;
 cu philippis macedonia rege, aliqui p'li d'caebant,
 et ad a Rege, quae h' ip'is, ad q' moueret, quid in
 toto orbe p'clonij, sine ex'cellis et sublimis sit.
 Aliq' montem d'caunt, aliqui aqua, tota ante
 re n'c' p'ro, alij p'ro. Vniuersal, nil ex'cell
 fuis, et sublimis et ad humili contemte ac n'c'
 faciente supra huius vite m'p'ia, dignitate, et p'fectio
 vnde merito t' h' t' m'p'ia d'ca, et alij t' m'p'ia p'ro
 p'ntior nulliq' m'p'ia m' ex'cellentis et quae n'c'
 m'p'ia, supra, et gloriosus; vnde supra et h' d'ca
 q' ambuunt, et s' m'p'ia officia m'curant, indigni
 p'one sunt, qui m'p'iant; Parsony et huius ad
 d'ca; De Wagnand illud h'icem p' d'ca p'ellor, q' cu
 p' h'icet, q' h' m'p'ia officia m'curant, n' h' p' h'icet
 ambitione ad eis ap'deum eueh'ed; sic Calaphany
 papa, p' h'icet h' d'ca p'ellor, s' h'icet h'icet h'icet
 et contemplationis p'ia laudabil' h'icet h'icet h'icet.
 Charmi, aqam, p' h'icet h'icet et capis h'icet quae
 lin' q'la, de supra usq' h'icet, quae d'ca p'ellor
 et, de humilitate h'icet h'icet, quae amplectenda p' p'ellor.

aliquando, ubi ad sanguinem, de gl' illud; langu
nem Sanctum, et prophetarum a fund emul, et

14. c. Languine deditur. et libere, ut digni sunt;
idem, hinc libet de sanguine suo dicit, o potius!

Thomas Regna, de qua et alibi dicit, Caput
Cyri Regis finis, et humani sanguinis, hinc
bundi Tyranni, in vobis sanguine plemit
misit dicens; Lotiare sanguine, que hinc hinc
Aligudo hinc et potentes, bonis et hinc in terra
na hinc et hinc experimur, et hinc veni

15. c. de gl' et hinc; dicit hinc, que deuoratis, augmet
et de vobis illis et hinc eos dicit; hinc de ven

be et hinc et hinc et hinc et hinc et hinc et hinc
no vobis et hinc et hinc et hinc et hinc et hinc
auxo liquefacto hinc et hinc, et hinc ad Cuneo
Aduocato hinc, Venite ad me. Venite genus hominu
et hinc et hinc, et hinc optima partem vobis refer
uauit. Aliquando hinc et potentes, et hinc inde
mus bonos, et hinc, in fama, et hinc et hinc in
nando, et hinc et hinc et hinc in collo pone hinc

Thren. 1. c. et hinc et hinc cognoscens, de gl' et hinc. Vigilant
augur hinc et hinc et hinc, et hinc et hinc et hinc

Nauant, et hinc et hinc collo meo; hinc et hinc; Reuelat

3. c. p'ndentia in fovea hinc, et hinc et hinc et hinc et hinc
inditate hinc, et hinc et hinc et hinc et hinc et hinc

Pugna hinc et hinc et hinc hoc hinc hinc est, primo
vobis ob auerfionem, a deo, hinc et hinc. hinc et hinc et hinc et hinc
cur magis deo, hinc et hinc, et hinc magis hinc et hinc et hinc
deus; sed hinc hinc magis auerfio a deo, que

delectationi quia in alijs pitib; hoc appetit a Deo, uel propter
 dum? "inhorantia, uel propter inprobitatem, seu propter libidinem
 humore, uel propter concupiscentiam alterius boni; per
 luxuriam et auerſionem a Deo, et eo, qd non nulli subſci
 Deo, nec eis creſcit; Ergo luxuria inſit e grauiſſima
 nem. pitom, de quo illud ps. mundabor a delicto meo superbia
 sed luxuria inſit e delectandus, ob operationem
 dicitur. Illud pitom e grauius, qd alijs pitib;
 imponit grauitatem; id n. participatio ad igne
 sunt calida, qd ignis maxime calidus est; qd superbi
 aggrauat pitom, qd unguendoq; pitom e grauius,
 qd factu fuerit eum maioris superbia et contemptu
 pitom, ob originem; illud n. qd origo omni pecc
 digna eorum, et eorum, et maxime omni, unde philo
 honorem dicit, quod eorum aliquid, ut sunt talia, illud e max
 me tale, qd superbia origo omni pitom, ut eorum
 alic; factu omni pitom e superbia, qd deuenit
 can, replere moladicty, et subuertit eum in fine.
 Tob. qd. superbia iniqua agerent, neque uisq; Tob. quod hanc
 ob eorum, ad felicitate, superbia in his sensu multaq; uia
 donari fimitas, qd in his a inſit, semper e qd dicit
 quarto, ob permissionem, apud Deum, et mundum
 mitti; idem malum, ut euitat, et eorum, maxime.
 qd eorum in remedii maioris morbi, patit inſit
 uidentur in minore et leuiores morbi. Leges humores
 probabilius supponit, ut euitat aduherit; et eorum
 Testamentu, fimitas fieri de peccatu, ne fiat in remedii.
 qd eorum fimitas superbia hanc in hunc, et grauius, pitom
 inuenit; qd superbia audeo dicit superbia ubi e cadere in
 alijs agitur pitom, unde sibi displicet, qd placendo q
 quinto, ob oppositio ne, illud e ad dicit grauiſſimo
 honem. pitom, qd maxime se opponit Deo, qd superbia e

delectationi quia in alijs pitib;
 dum? "inhorantia, uel propter inprobitatem, seu propter libidinem
 humore, uel propter concupiscentiam alterius boni; per
 luxuriam et auerſionem a Deo, et eo, qd non nulli subſci
 Deo, nec eis creſcit; Ergo luxuria inſit e grauiſſima
 nem. pitom, de quo illud ps. mundabor a delicto meo superbia
 sed luxuria inſit e delectandus, ob operationem
 dicitur. Illud pitom e grauius, qd alijs pitib;
 imponit grauitatem; id n. participatio ad igne
 sunt calida, qd ignis maxime calidus est; qd superbi
 aggrauat pitom, qd unguendoq; pitom e grauius,
 qd factu fuerit eum maioris superbia et contemptu
 pitom, ob originem; illud n. qd origo omni pecc
 digna eorum, et eorum, et maxime omni, unde philo
 honorem dicit, quod eorum aliquid, ut sunt talia, illud e max
 me tale, qd superbia origo omni pitom, ut eorum
 alic; factu omni pitom e superbia, qd deuenit
 can, replere moladicty, et subuertit eum in fine.
 Tob. qd. superbia iniqua agerent, neque uisq; Tob. quod hanc
 ob eorum, ad felicitate, superbia in his sensu multaq; uia
 donari fimitas, qd in his a inſit, semper e qd dicit
 quarto, ob permissionem, apud Deum, et mundum
 mitti; idem malum, ut euitat, et eorum, maxime.
 qd eorum in remedii maioris morbi, patit inſit
 uidentur in minore et leuiores morbi. Leges humores
 probabilius supponit, ut euitat aduherit; et eorum
 Testamentu, fimitas fieri de peccatu, ne fiat in remedii.
 qd eorum fimitas superbia hanc in hunc, et grauius, pitom
 inuenit; qd superbia audeo dicit superbia ubi e cadere in
 alijs agitur pitom, unde sibi displicet, qd placendo q
 quinto, ob oppositio ne, illud e ad dicit grauiſſimo
 honem. pitom, qd maxime se opponit Deo, qd superbia e

cap. ii
c. 22-24

proverb. ubi fuerit superbia; ibi erit et contumelia; ¹⁵ qdem
forma, et glorijs; in uia superbia; qdem, q se iactat et dicit
sol. in uia conuulsa; qm uocentur aut. superbia sumit se

De iudic
Luprey

meliorum, qd acmit se superiorem, magis, dedit qd am
cos, notos ignoscat, antiquos contemnit, uult hie auerbi
Cenucem tangit, fasho dicit, grandia loqz, sublimia
meditat, subleu n pshiz, qee moliz, hiddi hie onero fu

cap. ii

oily mifesty, pcept, molesty, arrogans, granis, inpositing
Luprey aut, hant emulant qcordia fatantur, sic et lor superbia

mon.

scul, stansq uentofitate pleny et inflaty, eructare solat
Lue hod superbia uentofa uerba; qd superbia, tony in uia pual

18.

De uino, ob abomration, audi propheta c f gelon. d' aene
Lan; Ascendit factor eig, ascendit p' hudo eig, qd

qpr d
om nom

superbia egit; audi Amos, c. 6. Debetor ego superbia
facio, et dormit eig odi; qd d' h. c. g. superbia n placuerunt

11.

tibi ab imitio; prou. 6. c. superbia, et arrogancia debetor
videntur, ob expulsiorem, d' aegro caligat, nom

12.

psalm. ait; Non habitabit in medio domus mee, q
facit superbia; dicit p' p' hie superbia, mente cordis sui

13.

Quod uino, ob p' uisione, moyses audi deuit.
cap. 17. q superbia n uolent, q' d' d' e sacerdotu, mose

14.

no moride; Nims. 17. c. hie q' comitenti aliqd q' sup
bio, p' hie de populo suo; psalm. 30. Retribuat alius

15.

dante facientibz superbia; prou. 18. domo sup hie
demolietz dng 3. eel. 10. c. ledy duou superbia d' d' y

16.

destruxit; q' hie c. 21. substantia superbia uadit ab
psalm. 3. c. Enut o'p' superbia hant spula, et inflamit
cordis uerary, d' d' d' hie hie hie, et n' reliquet eis
radicem, et germen e in detestabile superbia uerium

17.

Exempla esse, Saul superbia de iacta d' de throno regis ob superbia
ut. 1. Reg. 15. c. Davidis superbia, cadit fuit, q' p' hie ob
n' n. q' uero. uino bellantia, ut. 2. Reg. ult. c. Pen
nachent

in virtutibus castis sine humilitate; sicut romi ¹¹² arbor ad
 in vno posita, sicut securi, a vento, sicut in alto sunt
 laquei franguntur a violentia venti; sic humiles in vno
 A. ^{ob} ^{grat} ^{augmen} ^{lata} ^{glori} ^{causa}
 humilitatis et humilitatis virtutis, ob gratiam augmen-
 talis gloriificationis, ut in cogitatione de alta ^{lata}
 edificanda, de fructu primis, et humilitatis, virtutis.
 gloriificationis, ut in arbor primis figit radice in humili, sine ra-
 causa. De ca, in vno, et non in vno, ut in. hodie
 primis primis est, et palata post modum crescit, et
 fit magnus; vnde philo, in pisa ad poma sunt.
 vnde de poma grano, et semine, magna arbor, et de
 poma mado, magno autem, sic de humili corde q.
 4. qui curis humiliantur. et sic, sicut in poma, iste
 maior in regno calone c. ptolemae, philo ait.
 quid est inter sapienter, humilior est, sapientior existit.
 vnde de vno poma dicitur ceteris. Ceteris poma; salomon
 vnde humilior, ibi poma c. palam, fundus petere
 et de corruptione custodie cordis; et humilitatis vir-
 tute, atque ad virtutem primam, a poma; custodie
 S. Antonii heremita vnde mundus laqueus plebis in
 deo et in heremita, qui se euadere potest, and vni
 uocem; sola humilitas; sicut in. aper, et leo,
 heremita in terra uicaria n ladi, sic nec diabolus, humi-
 litas poma n caput, et vbi, sic nec humiles q.
 S. machabeus diabolus dicit; De vno in vno, ego nullo
 vni poma reuocem; De poma in vno, me nung, poma q.
 poma, humilitas vna me sola vni c. demosthenes
 et quomodo in vno, et poma vni, et in vno,
 quomodo poma; vnde, in vno, et vni vni
 te, ita vni, et sic; sic de vno in vno, et in vno,
 amandae Religionis poma vni. vnde et humilitatem
 poma q.

118

Non pudeat quiescere te ulla doceri; sicut aliquid
 longi est culpa nil discere uelle e. r. propria
 8. laud et tacere, et q. epist. e. b. reprobare alios mo-
 phisiliores, et digniores, ut paulus, longiores, minime orbi hant
 4. contumelia, et opprobria potenter tolerare, ut
 S. Gregor. q. laud et dicit, contumelia non ferat. 8.
 le libenter uilibi et feritibus occipere et offerre
 ut Abigail, ad David e. famula se uocauit; sic
 B. Franciscus leproum pedes lauit et bafis p. 9.
 honore, ac dignitate fugere, ut quini sternus, S. Fran-
 sci prius in ma, hinc uersus, que eud obsonitibus fa-
 ma hinc, uel erat hanc eud uno puero ludebat
 duna colula, sub hac pte uoxa gloria emtani. p.
 .10. se uilem, et alie obid reprobare, ut David,
 q. se uero e. S. paulus, q. se prius p. dicit, ut Ge-
 dron, q. se uero inu. S. Franciscus, latrone uilior se
 .11. pte sua agte q. ferri, et non excedere, ut
 n. d. q. melior sit in malis actis humilis, confassus,
 qua in bonis supra gloriosus e. r. aliora uoluit
 4. c. in imperio se subdere; magis humilia caput hui-
 q. n. maior q. d. e. tanto humilia be in orbi, et
 uat color facunda, q. n. magis abundat fructibus
 tanto in dicit se ad terra pfundius p. die eud
 ferre Rege potentissimo, Regem memorant
 boni potentibus et feritibus, ego et factum me uel
 Regem pulueris; S. Bernardi uerba bene perspa-
 udo, uim uocans, et ambese, unde fit, et inge-
 miser, quo uadis, et contemisse; Ades moribus
 Lufant; Antius uisi, turbata, in lig. et ligno agredon